

Prøvetaking og preanalytisk håndtering

- med fokus på organisering og kvalitetssikring

Hovedformål:

Organisere og tilrettelegge prøvetaking og preanalytisk arbeid med formål å utgi riktige svar.

Hvilke utfordringer har vi?

- Rundt 60 % av alle avvik tilskrives prøvetaking og preanalytiske forhold. Det innebærer at vi har et stort potensial for kvalitetsforbedringer for å nå vårt hovedmål
- Innen OUS går det i feil retning med **flere avvik** innen kategorien som skyldes feil/ manglende pasientidentifikasjon og transport mellom enheter/ geografiske steder (men **færre avvik** innen kategorien fordeling (RH avvikler felles prøvemottak, Ullevål har automatisert preanalytiske prosesser)

Prøvetaking:

- Opplæring i blodprøvetaking – skjer under utdanning for bioingeniører, på arbeidsplassen for sykepleiere, burde også vært en del av sykepleierutdanningen. MBK driver kontinuerlig opplæring av nyansatte sykepleiere
- RH innførte desentralisert prøvetaking for voksne pasienter i 2006. Dette fungerer godt mht ferdigheter i blodprøvetaking ute på sengepostene. Viktig tiltak på laboratoriet for å møte en utvikling med større og raskere pasientflyt.

Prøvetaking er en av få arbeidsoppgaver som ikke kan automatiseres og i særlig grad effektiviseres, heller tvert imot. Stadig nye krav til dokumentasjon og hensyn til ulike faktorer tar mer tid! (eks vask med sprit, dokumentasjon i labdata og lignende)

- Mange prosedyrer for blodprøvetaking – ca 20 bare i EK for RH + DNR. Dette representerer en utfordring mht standardisering og kontinuerlig oppdatering.
- Innføring av hel- eller delvis desentralisert prøvetaking synliggjør behovet for at laboratoriet tar det **overordnede fagansvaret, dvs utarbeider og oppdaterer overordnede prosedyrer.**
- I OUS er det utarbeidet en felles overordnet prosedyre X 2 der all relevant informasjon av medisinsk faglig karakter samt detaljer om framgangsmåte er med.

1. Venøs blodprøvetaking – Forberedelse

Fokus på hvilke *preanalytiske forhold* som kan påvirke analyseresultatet – medisinskfaglige referanser

Vanskelig å angi absolutter mht forberedelser, men påpeke hva man skal tilstrebe av ideelle betingelser. Det benyttes derfor ofte **kan, anbefales, bør**, men med klare konkrete anbefalinger

2. Venøs blodprøvetaking

Beskriver framgangsmåte for blodprøvetaking og belyser hvilke forhold ved *selve blodprøvetakingen* som kan påvirke analyseresultater.

Eks pasientidentifikasjon, langvarig stase, vask av stikksted, rekkefølge av prøverør, riktig prøvemateriale, blanding av glass med mer.

- Sikkerhetskulturen i forbindelse med blodprøvetaking er ikke godt nok innarbeidet på mange sengeposter;
 - antall feil- og manglende pasientidentifikasjon øker
 - avtagende antall på laboratoriet

Hvorfor???

- Nivå 1 prosedyre for "Pasientidentifikasjon" finnes, høyere tempo? har ikke noe godt svar

Løsning?

- Sentral kampanje – fokus på pasientsikkerhet er planlagt
- Mer fokus på problemstillingen i opplæringen

Desentralisert prøvetaking avslører "ukulturen", som også må gjøre seg gjeldene i andre sammenhenger.

Preanalyse:

- Utfordringer ifm logistikken – mange ledd, mange manuelle arbeidsprosesser øker faren for feil; prøver blir sendt til feil sted, kommer bort, dette tar tid og prøver blir for gamle, forsinker svarutgivelse, feil ved sekundærfordeling, med mer. Alt dette handler om **organisering**.
- Få stordriftsfordeler innen **manuell** preanalytisk håndtering, erfaringer tilsier snarere det motsatte
 - Mange bygger opp felles prøvemottak. Dette har vi prøvd på RH + DNR. Erfaringen er (tilsynelatende) positiv for rekvirenter mht rekvirering og forsendelse, men byr på store utfordringer mht logistikk, kompetanse, stabil bemanning, forsinkelser i mottak av prøver mm.
 - En positiv effekt er økt samhandling, men det er krevende
- Løsninger:
 - Automasjon av preanalytiske arbeidsprosesser gir **sterk gevinst først og fremst mht økt kvalitet, men også effektivitet**. Eksempler; mottakskontroll, sekundærfordeling, sortering.
 - Kritisk gjennomgang av alle manuelle arbeidsprosesser og fokus på logistikken for å minimere antall ledd (Lean)